

FÖR ETT GRÖNARE, FRIARE TRYGGARE EUROPA

Valplattform till Europaparlamentsvalet 2024

Centerpartiet

Antaget av förtroenderådet i Umeå den 1 februari 2024.

Förord

När EU:s 27 medlemsstater går till val i början av juni är EU:s historia mer aktuell än någonsin. EU kom till som ett projekt för fred och frihet, som ett sätt att föra människor närmare varandra. Man samlades kring en gemenskap av värderingar, som tron på demokrati, frihet, välstånd och frihandel.

Mer än 70 år har gått sedan grundstenen till EU lades, och knappt 30 år sedan Sverige tog steget in i gemenskapen. Årets val till Europaparlamentet äger rum mot bakgrund till en omvärld som är mer splittrad än på länge.

Det pågår ett krig i vårt närområde. Det ekonomiska läget är ansträngt. Samtidigt blir stora delar av världen allt mer protektionistisk. Gängkriminaliteten har brett ut sig allt mer under de senaste åren, med fasansfulla konsekvenser. Vi är alla pålägsamt medvetna om klimatförändringarna, som inte kan beskrivas som något annat än en kris.

Det som sker i vår omvärld påverkar oss hemma, i vår vardag. Centerpartiet tror på decentralisering, att beslut ska fattas så nära som möjligt, av dem som berörs av besluten. Vi tror också på att stora, gränsöverskridande problem bara kan lösas genom stora, gränsöverskridande samarbeten. Ingen av de stora utmaningarna: klimatet, tryggheten, ekonomin, migrationen, värnandet av mänskliga rättigheter och demokrati, kan lösas genom mindre samarbete eller högre murar.

När regeringens politik ökar utsläppen, då är det EU-regler som Centerpartiet har varit med och drivit fram som säkerställer att Sverige ändå måste arbeta för kraftiga utsläppsminskningar. När regeringen stryker arbetskraftsinvandringen, då jobbar vi för EU-regler som förenklar för företag att hitta kompetens både inom och utanför Europa.

EU är det mest effektiva verktyg vi har för att uppnå trygghet och välstånd. EU möjliggör för oss att försvara den liberala demokratin, värna den personliga integriteten och genomföra klimatomställningen. EU gör Sverige starkare, tryggare och rikare.

Det är genom EU-medlemskapet som Sverige får tillgång till den inre marknaden, där människor, varor, tjänster och kapital kan röra sig fritt. Enligt uppskattningar tjänar Sverige varje år hundratals miljarder kronor tack vare EU:s inre marknad. Sverige skulle vara betydligt fattigare utan EU.

Det är tack vare den inre marknaden som vi kan resa till Spanien och använda vår mobiltelefon utan extra avgifter, bo en sommar i Rom och gå en italienskakurs eller varför inte flytta till Berlin och söka jobb utan att behöva ansöka om arbetstillstånd. Om vi skulle bli påkörda på cykeln eller ramla i skidbacken och behöva uppsöka vård, är det tack vare EU som vi har rätt till vård, på samma villkor som invånarna i landet vi besöker. Brexit visar att det vi tagit som självklart kan försvinna mycket snabbt om vi inte värnar och vårdar vårt samarbete.

Med det sagt anser Centerpartiet att det finns mycket inom EU som behöver utvecklas, förbättras och stärkas. Vi vill bland annat utveckla klimatpolitiken så att den blir ännu vassare, förbättra demokratilåset så att unionen tydligare kan markera mot icke-demokratiska krafter samt stärka kvinnors och minoriteters rättigheter i hela unionen.

De senaste åren har EU gått igenom sin beskärda del av utmaningar. Det handlar om Brexit, handelskrig med forna allierade, pandemi och Rysslands krig mot Ukraina. Gemensamt för dessa utmaningar är att de har varit tydligt europeiska och vi har behövt lösa dem tillsammans i EU.

Varför EU? Svaret på den frågan har aldrig varit tydligare: Ensam är inte stark, och lösningarna på morgondagens utmaningar är europeiska.

Bara tillsammans klarar vi att ta EU hela vägen till klimatneutralitet och samtidigt se till att våra företag klarar konkurrensen i den gröna omställningen. Bara tillsammans kan vi bemöta hoten mot vår demokrati som kommer både utifrån och inifrån. Bara tillsammans kan vi stå upp för skyddet av den personliga integriteten.

Bara ett starkt EU kan slå undan benen på den organiserade brottsligheten som blir allt mer gränsöverskridande. Bara ett starkt EU i världen kan sätta hårt mot hårt mot länder som Kina och Iran, när de fängslar våra medborgare, förtrycker sina egna och använder vårt ekonomiska beroende av dessa länder som utpressning. Bara ett starkt EU kan stå upp mot Ryssland. Ukrainas sak är vår.

Allt detta står på spel i valet till Europaparlamentet den 9 juni.

Detta är vårt löfte till dig: Centerpartiet sviker inte. Vi kommer fortsätta jobba så hårt vi kan för att få klimatomställningen gjord, stärka mänskliga rättigheter, värna den personliga integriteten och riva handelshinder.

Rösta på Centerpartiet om du vill se ett grönt, frihetligt och modigt ledarskap för Europa – för ett starkare Sverige.

Muharrem Demirok, Emma Wiesner, Abir Al-Sahlani och Svante Linusson

Innehåll

Ett grönare EU	6
Ny klimatpolitik	6
Slutet för fossila bränslen.....	8
Fixa transportsystemet.....	9
Östersjön: ett levande hav.....	10
Förnya jordbrukspolitiken.....	11
Sund och säker mat.....	12
Befäst skogsbrukets betydelse för omställningen	13
Jakten ska regleras ifrån Sverige.....	14
Så gör vi EU tryggare	15
Motverka organiserad och gränsöverskridande brottslighet	15
Din rätt till integritet.....	16
Stärk EU:s demokratiås	17
Ett starkt EU i världen	18
Ukrainas sak är vår.....	19
Ett växande EU	20
Ett EU som tar gemensamt ansvar för människor på flykt.....	21
Kraften i den inre marknaden	23
EU gör svensk arbetsmarknad starkare	23
Ett starkt ekonomiskt samarbete	24
Minskad regelbörda för ett bättre företagsklimat.....	25
En kunskapsunion i framkant	26
Med frihet och integritet i fokus	28
Ett mer jämlikt och jämställt EU.....	28
Ett mer transparent EU	29

Ett grönare EU

Klimatomställningen är en av vår tids största utmaningar. Det är samtidigt en fråga där Sverige kan spela en avgörande internationell roll som föregångsland, och där vårt ledarskap kan leda till jobb, tillväxt och affärsmöjligheter i Sverige. Genom EU har vi en fantastisk möjlighet att vara med och utveckla spelregler för hela unionen. Centerpartiets klimat- och miljöpolitik präglas av höga ambitioner, grön industrialisering och teknikoptimism. Vi ser näringslivet som möjliggörare till ett bättre samhälle. För oss går värnandet om miljön hand i hand med klimatomställningen.

Sverige borde leda EU:s klimatpolitik. Istället har Sverige en regering som är oförmögen att ta problemen på allvar. Som höjer utsläppen i samma takt som de sänker Sveriges anseende utomlands. Istället för att leverera en klimatpolitik som leder till att Sverige når klimatmålen vill Tidö-partierna ändra målen. Sverige borde vara ledande inom EU i klimatarbetet och skaffa oss konkurrensfördelar för den gröna omställningen. Inte släpa efter och fördröja klimatomställningen på det sätt som Tidö-partierna nu gör genom att öka Sveriges utsläpp. Behovet av grön liberal politik är inte bara stort, det är akut.

Ny klimatpolitik

EU är vårt effektivaste verktyg i den gröna omställningen, för Mariefred såväl som för München. Utsläpp känner inga nationsgränser. EU bör därför nyttjas för att i största möjliga mån användas för att lösa klimatkrisen och dess utmaningar. För Centerpartiet är det dessutom självklart att klimatarbetet går hand i hand med att trygga energiförsörjningen, livsmedelsproduktionen och arbetet med att öka den biologiska mångfalden.

Centerpartiet vill att EU fortsätter att sätta ribban högt globalt, att man fortsätter höja klimatambitionerna både för att det behövs inom unionen, men också för att vår konsumtion bidrar till klimatförändringar globalt. Det handlar om allt från torka och skogsbränder till översvämningar och jordskred. Vi ser med stor oro hur Sveriges regering sänker klimatambitionerna i Sverige, med en politik som ökar utsläppen och missar både nationella och EU:s klimatmål. EU är inte bara ett av våra viktigaste klimatverktyg – när Tidö-regeringen ökar utsläppen är EU vår livlina. Den viktigaste uppgiften för nästa Europaparlament blir att vara en vakthund för de klimatmål och styrmedel som redan har satts upp samt att fokusera på att vässa dessa ytterligare. Högerpopulisterna bör inte ges inflytande att plocka bort viktig klimatpolitik. Långsiktiga spelregler är ett måste för Europas företag som ska ställa om, och den beslutade klimatpolitiken måste stå fast oavsett politisk färg på unionens ledarskap.

Vi vill även se ett klimatlås på EU:s budget, likt det så kallade demokratilåset. Ett klimatlås behövs för att säkerställa att medlemsländer fullföljer sina klimatåtaganden. I praktiken innebär det att om ett medlemsland inte vidtar tillräckliga klimatåtgärder så bör de inte heller få ta del av det EU-stöd som de annars skulle haft rätt till. Det ska kosta att släppa ut.

Vi vill att det ska löna sig att vara miljösmart. Den som förorenar ska betala och den som bidrar med positiva miljö- och klimateffekter ska belönas. Det finns fortfarande luckor i EU:s klimatlagstiftning och Centerpartiet vill säkerställa att alla former av klimatpåverkan möts med effektiva, marknadsbaserade styrmedel. Det handlar om allt från konsument-information till prissättning av fossilt innehåll i produkter.

Vi vill höja ambitionsnivån genom att införa ett mål om att EU:s utsläpp ska minska med 95 procent till 2040, jämfört med 1990 års utsläpp. Det är ett ambitiöst mål, men nödvändigt om vi ska klara att nå klimatneutralitet och uppfylla vad vi lovat i Parisavtalet. För att nå ett sådant mål krävs att EU:s utsläppshandel så snabbt som möjligt inkluderar samtliga utsläpp från transport-, bostads- och avfallssektorn. Dessutom måste utsläppshandeln i så många sektorer som möjligt utvidgas till att omfatta fler typer av växthusgaser, och de gratis utsläppsätter som delar av industrin och flyget får måste avslutas omgående. En utbyggd utsläppshandel tar oss flera stora steg närmare målet om klimatneutralitet, utan att riskera skenande bränslepriser. Faktum är att Sverige riskerar att gå miste om upp till 38 miljarder kronor i stöd från EU:s återhämtningsfond om vi inte uppfyller våra klimatpolitiska åtaganden.

Centerpartiet anser att alla länder måste göra sitt för att betala av sin koldioxidsskuld. Därför vill vi att alla EU-länder ska ha ett mål om tekniska kolsänkor, såsom bio-CCS, till 2040, baserat på ländernas ackumulerade utsläpp i atmosfären mellan 1890 och 1990. På sikt vill vi även se ett gemensamt auktionssystem, utöver EU:s system för utsläppshandel, där privata aktörer och EU-länder kan köpa och sälja kolsänkor för att bidra till att klimatmålen nås.

Centerpartiet vill att produkter på den inre marknaden ska förses med en klimatdeklaration med dess koldioxidavtryck. Det ska vara enkelt för konsumenter att kunna jämföra klimatutsläpp och energibesparingar från varor och tjänster. Denna regel bör främst omfatta medelstora och stora företag, med tydliga undantag för mindre företag. I Centerpartiets folkrörelse för klimatet ska alla människor kunna vara med och bidra, och ett viktigt steg är att underlätta för konsumenter att göra medvetna val.

Vi vill också ta krafttag för att minska matsvinnet. Matsvinn är ett klimatproblem av enorma proportioner – om matsvinn vore ett land skulle det vara världens tredje största utsläppare. I EU slängs nästan 59 miljoner ton livsmedel varje år. Det motsvarar 131 kg matsvinn per person och år. Det är ofta i vanliga hushåll som matsvinnet uppstår, i maten som inte äts upp eller slängs i rädsla av att den blivit för gammal. Men även i producentled där varor som inte når högsta klass slängs eller i butiker som inte rear ut varor med mindre defekter och slänger sådant som närmar sig datumgränsen. "Bäst före"-märkningen som finns på nästan alla livsmedel kan upplevas som missvisande och är en anledning till att matsvinn uppstår. Centerpartiet vill att märkningen "bäst före" ändras till "minst hållbar till" i hela EU, för att understryka att livsmedlet ofta håller en tid efter att datumet passerats. De datumgränser som sätts för livsmedel bör också ses över, så att de inte sätts orimligt kort i förhållande till livsmedlets hållbarhet.

Centerpartiet vill:

- dra in EU-finansiering till de medlemsländer som inte gör sin del av klimatarbetet.
- se ett mål om att EU:s utsläpp ska minska med 95 procent till 2040, jämfört med 1990 års utsläpp, samt införa nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer.
- att produkter inom EU förses med en klimatdeklaration som visar mängden koldioxidutsläpp som produkten gett upphov till.
- att livsmedelsmärkningen "bäst före" ändras till "minst hållbar till" samt att ursprungsmärkning införs i hela EU, för att minska matsvinnet.

Slutet för fossila bränslen

Över 70 procent av Europas energi är fortfarande fossil. EU behöver en strategisk avvecklingsplan för fossila bränslen – en strategi för att förpassa fossil energi tillbaka till historien. Som ett led i det vill vi att EU ska fasa ut fossila bränslen. Ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 bör införas, och takten ökas för att fasa ut användningen av fossila material.

För att Europa ska lyckas bryta beroendet av fossila bränslen krävs samarbete. De lägst hängande frukterna är att helt fasa ut fossila bränslen i energisektorn och produktionen av el och värme, sätta stopp för installation av nya anläggningar som drivs av fossil energi, fasa ut fossila subventioner, prissätta fossila råvaror som används i produkter och förbjuda all typ av reklam och marknadsföring av fossil energi. Inga europeiska skattebetalares pengar ska gå till fossilindustrin, och vi måste säkerställa att EU:s budget inte längre bidrar till sådan finansiering. Det är det gröna som ska utvecklas. EU måste låta Sverige maximalt skattebefria biobränslen från skogen och EU måste låta Sverige skattebefria biogas som är bra både för landsbygden, jordbruket, självförsörjningen av energi och klimatet. Därtill behövs bättre spelregler, mål och kortare tillståndprocesser för våra alternativa energikällor.

För att vi ska lyckas med omställningen till ett hållbart samhälle, med lägre utsläpp, krävs stora mängder energi. Därför vill Centerpartiet kraftigt öka den svenska elproduktionen till 2030, med målet att växla upp klimatarbetet, bidra till att fasa ut den ryska gasen i Europa och möta den svenska industrins behov samtidigt som elpriserna sänks. En kraftig utbyggnad av elproduktionen skulle dessutom medföra avsevärt lägre elpriser. Centerpartiet vill höja effekten på befintlig fossilfri elproduktion, och framför allt fokusera på att bygga ut den elproduktion som går snabbast att ta i bruk, som exempelvis vindkraft. Vi står fast vid principen att de som bor i områden med hög elproduktion ska ha tillgång till billigare el. Det borde vara självklart att en del av värdet av den energi som produceras kommer till de som bor i bygden.

I dagsläget är det som elkonsument svårt att få reda på exakt hur elen i uttaget har producerats, eller dess klimatpåverkan. Vi vill att all el och annan energi, såsom drivmedel, som produceras och/eller säljs i EU ska redovisas med ursprungsgarantier och koldioxidavtryck i realtid. Det ska vara enkelt att välja de alternativ som är bäst för vår gemensamma framtid.

För att ersätta Putins smutsiga energi behöver vi kraftigt öka produktionen och användningen av rena och hållbara biodrivmedel. Biodrivmedel och biobränslen är förnybara och hållbara alternativ som kan ersätta fossila bränslen som kol, olja och fossilgas. Centerpartiet kommer fortsätta agera blåslampa för att bioenergin ska få bättre förutsättningar i Sverige och EU. Det är exempelvis utsläppen från ett fordons livscykel som är avgörande, inte utsläppen ur avgasröret, speciellt inte om koldioxiden där är förnybar. Vi vill också se att skatteregler förbättras för olika typer av bioenergi. Det är dags att sluta subventionera smutsig industri. Inga europeiska skattebetalares pengar ska gå till fossilindustrin, och vi måste säkerställa att EU:s budget inte längre bidrar till sådan finansiering.

Centerpartiet vill:

- fasa ut fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt öka takten på utfasningen av fossila material.
- att all el som produceras och säljs i EU ska redovisas med ursprungsgarantier och koldioxidavtryck i realtid.
- se en dubblerad budget för EU:s energisamarbete för att möjliggöra utbyggnad av det europeiska elnätet.

Fixa transportsystemet

EU:s transportsystem står inför stora utmaningar. För Centerpartiet är det självklart att förutsättningarna för hållbart resande måste stärkas. Det ska vara lätt att ta sig runt i Europa, utan att det sker på bekostnad av klimatet. Elektrifieringen av transporter är en av de viktigaste grundstenarna i EU:s mål att nå koldioxidneutralitet 2050. Alla förnybara bränslen behövs för att klara klimatmålen, därför kommer Centerpartiet att prioritera och bevaka biogasens förutsättningar. Att knyta ihop Sverige och EU med gröna transporter är prioriterat för Centerpartiet. Vi verkar för att orter i hela Sverige, norr som söder, inkluderas i planeringen och finansieringen inom ramarna för EU:s transportsamarbete.

Järnvägen utgör en central roll i detta. Att boka en resa genom flera EU-länder är idag en utmaning, och alldeles för dyrt. EU:s inre marknad måste fungera även för klimatsmart resande. Tåget måste bli ett snabbare, billigare och bättre alternativ både på korta och långa sträckor. Vi har länge varit drivande för att Europas transportsystem ska bli mer sammankopplat. Tåginfrastrukturen i EU behöver byggas ut och antalet tåglinjer mellan Sverige till övriga Europa måste bli fler. Det måste bli enklare och billigare att åka tåg mellan olika medlemsländer. En viktig del i det är stärkta rättigheter för resenärerna, vid såväl bokning som vid förseningar.

Elbilar och den tillhörande laddinfrastrukturen utgör en annan viktig del i EU:s elektrifiering. Andelen elbilar i unionen är fortfarande bara några enstaka procent. För att snabba på elektrifieringen är det avgörande att det är lätt att ladda sin elbil i hela EU. Centerpartiet anser att alla laddoperatörer inom EU ska erbjuda enkla betalningslösningar. Som ett led i att stärka förutsättningarna för hållbart resande inom EU behöver även infrastrukturen i Sverige byggas ut. Att infrastrukturen binds samman är viktigt för att stärka försvar och beredskap. Vi vill även att en större del av EU:s infrastruktursatsningar går till att säkerställa god mobilitet i glesbefolkade områden. Alla har rätt till bra förbindelser. Längre fram ser vi även att elflyg utgör en viktig beståndsdel.

Centerpartiet vill:

- bygga ut järnvägsinfrastrukturen i EU, stärka kapaciteten och bygga bort flaskhalsar för att kunna hantera ökade godsflöden och se fler tåglinjer mellan Sverige och övriga Europa.
- göra det enklare att boka tågresor mellan olika EU-länder och stärka resenärernas rättigheter.
- att alla laddoperatörer inom EU ska erbjuda enkla betalningslösningar.
- att en större del av EU:s infrastruktursatsningar går till att säkerställa god mobilitet i glesbefolkade områden.

Östersjön: ett levande hav

Östersjön är ett av världens mest förorenade hav. Övergödning, farliga ämnen och överfiske har under lång tid påverkat havets ekosystem. Som konsekvens lider stora delar av Östersjön av syrebrist och bottendöd. Det har även lett till att torskfisket har försvunnit från Östersjön. Att den som äter fet fisk riskerar att få i sig stora mängder miljögifter och att den som vill bada ibland inte längre kan göra det på grund av algblomning.

Då Östersjön är ett hav som gränsar till många EU-länder krävs fler gemensamma åtgärder för att värna Östersjöns framtid, liksom kustområden runt hela havet. Centerpartiet vill att EU-kommissionen tar ett helhetsperspektiv på de olika problem som Östersjön dras med, genom att lägga fram ett brett Östersjöpaket. Ett sådant paket bör innehålla uppföljning av EU-gemensam miljölagstiftning och ge förslag på åtgärder för klimatanpassning.

Centerpartiet anser att beräkningsnyckeln för EU:s fiskekvoter måste göras om för att bättre ta ansvar för ett hållbart fiske. Vi vill begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön och tillfälligt stoppa deras fångster av strömming och sill. Samtidigt vill vi värna det kustnära och regionala fisket, vars fångster hamnar på tallriken och bidrar till levande kustområden. Förlorade fiskeredskap, så kallade spökredskap, som lämnats kvar i haven är ett stort miljöproblem som EU bör hantera genom en tydlig strategi med europeiska målsättningar. Vi anser även att

EU:s miljöfonder behöver bli bättre på att bidra till havens fortlevnad genom att en större andel öronmärks för restaurering av havsbottnar och hållbart fiske, bland annat genom mer selektiva fiskeredskap och utrustning.

Centerpartiet vill:

- att all fisk Östersjön ska vara säker för alla människor att äta.
- att EU-kommissionen lägger fram ett Östersjöpaket för att hantera problemen med övergödning, överfiske, nedskräpning och giftiga kemikalier samt att förvaltningsplanen för Östersjön görs om från grunden.
- begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön genom att stoppa bottentrålning och tillfälligt stoppa deras fångster och bifångster av strömming, sill och torsk.
- att EU ska ha en tydlig strategi för att motverka och samla in spökfiskande redskap som lämnats kvar i haven.

Förnya jordbrukspolitiken

Den svenska livsmedelsproduktionen behöver öka för att stärka vår beredskap. Svensk livsmedelsproduktion är klimatteffektiv och har låg miljöpåverkan. Därför ska konkurrenskraften för den svenska livsmedelsproduktionen stärkas. EU har ett ansvar att bidra till den globala matproduktionen och måste ha kapacitet att försörja sina medborgare med mat i såväl krig som fred. Det kräver ett fungerande samarbete mellan länder och en gemensam jordbrukspolitik. Centerpartiet anser att den befintliga jordbrukspolitiken har stora utmaningar. Den har inte ökat böndernas lönsamhet och konkurrenskraft tillräckligt väl och står inför en stor omställning i och med eventuell framtida utvidgning av unionen. Sverige bör spela en aktiv roll på europeisk nivå med att reformera den i en mer hållbar riktning. Det kommer om inte annat bli nödvändigt vid en eventuell utvidgning av unionen med Ukraina.

Samtidigt behöver konkurrenskraften värnas. EU konkurrerar på en global marknad och då duger det inte att binda ris åt egen rygg genom byråkrati och onödiga förbud. Därför har Centerpartiet varit drivande för lika spelregler för jordbruket i Europa gällande användning av växtskyddsmedel, djurhållning, antibiotika, statistikrapportering och möjliggörande av den så kallade gensaxen i kommersiell växtförädling. I områden där svenska bönder ligger i framkant är det viktigt att resten av Europas länder kommer upp på banan för att höja standarden och öka svenska bönders konkurrenskraft.

Regelbördan för jord- och lantbrukare måste ses över på alla nivåer. Den lantbrukare i Sverige som till exempel bedriver mjölk- och nötköttsproduktion, i kombination med växtodling, har idag närmare 500 lagkrav att förhålla sig till, enligt Lantbrukarnas Riksförbund. På EU-nivå vill vi att EU-kommissionen ska rensa i sin regelflora och att de kontroller som följer med regelverken successivt ska minska och bli mer resultatorienterade.

Vi anser framför allt att det är de för oss alla gynnsamma aspekter som EU:s lantbrukare inte kan ta betalt för i affären, som bör stödjas av unionen. Det kan exempelvis handla om att bevara biologisk mångfald i betesmarker, odling av grödor som lagrar kol eller stöd till investeringar i myllrande våtmarker. Det kan också handla om att säkerställa att det finns en mångfald av jordbruk i unionens alla delar, även i de norra delarna av Europa.

Centerpartiet vill:

- att svenskt jordbruks konkurrenskraft och bidrag till självförsörjning av livsmedel inom EU ska stärkas.
- att EU:s jordbruks konkurrenskraft i världen ska förstärkas, bland annat genom att rensa i regelfloran för lantbrukare.
- att en större andel av EU:s jordbruksbudget ska gå till att ersätta miljö- och klimatfrämjande åtgärder.

Sund och säker mat

Ett hållbart system för europeisk livsmedelsproduktion hänger nära ihop med ambitiösa regler för djurvälstånd. Sverige har länge legat steget före och det är viktigt, både för lantbrukets konkurrensvillkor och för djuren, att resten av EU kommer ikapp. Det handlar om allt från att införa förbud mot rutinmässig svanskupering av grisar till att transporter av djur till slakt inte ska behöva ta mer än åtta timmar. Vi vill även se stärkta gemensamma insatser för att hantera och förhindra spridningen av smittsamma djursjukdomar, exempelvis afrikansk svinpest. Det behövs en kommissionär med ansvar för djurvälståndsfrågor med ansvar för striktare EU-regler, bättre uppföljning av reglerna och ökat fokus på djurvälståndsfrågor.

Vi vill även se ett globalt avtal för en mer ansvarsfull antibiotikaanvändning och anser att EU bör vara en drivande kraft för att möjliggöra detta. Den alltmer utbredda antibiotikaresistensen måste bekämpas och förebyggas. Annars riskerar vi att inte längre kunna ha kvar antibiotika som ett effektivt vapen när människor och djur drabbas av svåra infektioner.

Livsmedelssystemet är under ständig utveckling och på många håll pågår ett arbete med att ta fram det som brukar benämnas "framtidens mat". Oavsett om det är svampar som bryggs av brödrester, ostron som renar Västerhavet eller burgare av ärtprotein så är EU:s lagstiftning en nyckel. Centerpartiet vill att EU ska vara snabbfotat och framåtutlättat för att godkänna och utvärdera nya mattekniker och livsmedel.

Vattenbristen och minskande tillgång på vatten är helt uppenbart en stor utmaning i Europa framöver. Med minskande nederbörd och ökande temperaturer blir både jordens fuktighet, vattenståndet i sjöar och vattendrag och i förlängningen grundvattennivåerna påverkade. Centerpartiet vill därför att EU höjer ambitionerna för rent vatten med målet att dricksvatten inom hela EU ska vara rent och säkert.

Centerpartiet vill:

- att EU höjer sina miljö- och djurskyddskrav för att motsvara standarden i Sverige.
- att det tillsätts en kommissionär med ansvar för djurvälfrågor.
- att EU ska vara en drivande kraft för att få till ett globalt avtal för mer ansvarsfull antibiotikaanvändning, i syfte att bekämpa den ökande antibiotikaresistensen.
- att EU ska ligga i framkant när det kommer till nya mattekniker och livsmedel.
- att EU höjer ambitionerna för rent och säkert dricksvatten.

Befäst skogsbrukets betydelse för omställningen

Sveriges landyta täcks till närmare 70 procent av skog och det finns fler än 300 000 privata skogsägare i Sverige. En stark äganderätt och ett starkt ansvar går hand i hand. Trots att det varje år avverkas en hel del skog ökar skogens biomassa, och har gjort så sedan lång tid tillbaka. Det bidrar till ett stort nettoupptag av koldioxid varje år. Det bidrar också till värdefulla jobb runtom i landet. Vi måste ta hand om skogen, så att både miljö och produktion skyddas. Att detaljreglera användningen av all skogsmark är varken önskvärt eller görbart. En politik som bygger på frihet under ansvar, med en stark äganderätt, är den bästa. Alla markägare – såväl privata som offentliga – behöver ta ett aktivt ansvar och ha befogenheterna att göra det. Så får vi ett skogsbruk där miljö och produktion går hand i hand.

Det har under den senaste mandatperioden stått klart att det bedrivs allt mer skogspolitik på EU-nivå. Skogsförvaltning är nationell kompetens som utövas av skogsbrukare och markägare, samtidigt som klimatpolitik, miljöpolitik och finanspolitik är EU-politik som i hög grad påverkar det svenska skogsbruket. Centerpartiet är emot den utvecklingen och anser att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige. Idag lägger EU sig i skogspolitik allt för mycket. Vi vill att utrymmet för nationell och regional anpassning i reglerna som berör skogen ska öka. Det är stor skillnad på en svensk skog och vad man i Nederländerna anser vara skog. Samtidigt vill vi att EU-kommissionen som motvikt till den gångna utvecklingen ska ta fram en handlingsplan för bioekonomi som tydliggör och värderar skogens ekonomiska värden och roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen. Denna bör befästa skogsråvarans betydelse för EU:s omställning, uppvärdera skogsbrukets industriella betydelse och värna äganderätten.

Centerpartiet vill:

- att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige.
- se en ökad kompensation till skogs- och markägare som vill bidra till ökad klimat- och miljönytta samt biologisk mångfald.

- att utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka.
- att EU-kommissionen ska ta fram en handlingsplan för bioekonomi som tydliggör och värderar skogens roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen.

Jakten ska regleras ifrån Sverige

Centerpartiet värnar den breda svenska jakttraditionen och anser att jaktfrågor generellt ska beslutas på nationell nivå snarare än på EU-nivå. När beslut som påverkar jakt ändå fattas på EU-nivå, direkt eller indirekt, måste regionala och lokala skillnader beaktas.

Den svenska jakt- och viltförvaltningen hämmas i dag av flera regelverk på EU-nivå. Det går ut över jakten, men drabbar även den biologiska mångfalden, arbetet med att minska antalet trafikolyckor, mängden viltskador inom jord- och skogsbruket med mera.

EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv är exempel på regelverk som idag har en orimlig påverkan på svensk jakt och som därför behöver ses över och uppdateras. Fågeldirektivet skyddar exempelvis Sveriges vanligaste gås, den vitkindade gåsen, samt fågeln skarv trots att dessa arter ökat kraftigt på senare år och ställer till stora skador för det svenska jordbruket, yrkesfisket och badvattenkvalitén.

Centerpartiet anser att den samlade rovdjurspolitiken bör ha större lokal förankring. Exempelvis reglerar art- och habitatdirektivet i hög grad den svenska vargförvaltningen genom att EU listar den svenska vargstammen som strikt skyddad. Vi menar att bevarandestatusen för varg i Sverige idag är så stabil att arten bör kunna flyttas från art- och habitatdirektivets bilaga 4 till bilaga 5. Det skulle innebära att vargen fortsatt är skyddad men att möjligheten att vidta åtgärder i Sverige, som till exempel skydds jakt, skulle öka.

Centerpartiet vill:

- anpassa EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv efter arternas utveckling.
- ändra den svenska vargstammens skyddsstatus på EU-nivå.

Så gör vi EU tryggare

Sveriges och EU:s säkerhet är hotad. Terrorism och organiserad brottslighet utgör en fara för vårt fria och demokratiska samhälle. Gängkriminalitet slår sönder människors vardag. Vardagsbrott blir allt mer gränsöverskridande. Det krävs ett starkare polisiärt samarbete och informationsutbyte i EU för att försvara vårt öppna samhälle och värna människors säkerhet.

Men trygghet handlar inte bara om brottsbekämpning, det handlar även om att värna vår demokrati. EU är byggd på demokratiska principer om frihet och lika rättigheter, och dessa vill vi att EU stärker både här hemma och globalt. EU ska vara demokratins ledstjärna i världen.

Motverka organiserad och gränsöverskridande brottslighet

Sverige befinner sig i ett kritiskt läge. De kriminella organisationernas dödliga sprängningar och skjutningar är effekter av att samhället misslyckats med att stoppa den grova organiserade brottsligheten. Vi måste med kraft slå tillbaka och satsa på både repressiva och förebyggande åtgärder. Samtidigt måste vi värna det öppna frihetliga samhälle som Sverige varit, och åter kan och ska bli.

Organiserad kriminalitet idag skiljer sig från hur det såg ut förr. De kriminella organisationerna finns närvarande i samtliga EU-länder och bedriver sin verksamhet över nationsgränserna. Beräkningar visar att cirka 70 procent av denna typ av grupperingar är aktiva i minst tre EU-länder idag. Korruption och finansiell brottslighet kostar varje europé cirka 55 kronor om dagen. Det är inte bara ett enormt slöseri med EU:s budget, det orsakar dessutom lidande och skada över hela EU.

Centerpartiet vill att EU ska lägga mer resurser på att stoppa den ökande gränsöverskridande brottsligheten. Vi anser också att en större del av EU:s bistånd ska gå till att stärka rättsstaten och att bygga upp domstolsväsenden i länder där produktion och olaglig export av narkotika förekommer. Det är oftast just avsaknaden av en stark och oberoende rättsstat, ökad fattigdom och brist på framtidstro som gör det möjligt för kriminella organisationer att etablera sig och starta upp sin verksamhet.

Genom att bygga upp rättsväsendet kan vi förstärka dessa länders möjligheter att trycka tillbaka den organiserade kriminaliteten, och i det långa loppet förhindra narkotikasmuggling.

Eftersom den europeiska marknaden är gemensam för alla EU:s länder, är tullen i EU garanten för att farliga eller olagliga produkter inte kommer in och kan cirkulera fritt på vår marknad. Men EU:s tullunion måste bli bättre. Miljoner paket kontrolleras varje dag vid olika tullstationer runtom i EU, och EU-ländernas olika system måste bli bättre på att kommunicera och samverka. Centerpartiet anser att den pågående reformen av EU:s tullunion är viktig för att stärka tullens arbete i hela Europa, som behöver bli säkrare och mer effektivt, i takt med att volymen av vapen och narkotika ökar i vår omvärld.

Vi anser att Sverige bör ta klivet in och bli en del av den europeiska åklagarmyndigheten Eppo. Eppo är ett oberoende EU-organ med ansvar för att utreda, lagföra och väcka talan mot förövare av brott som riktar sig mot EU:s ekonomiska intressen, t.ex. korruption och gränsöverskridande momsbedrägerier. Ett medlemskap i Eppo skulle ge oss bättre möjligheter att bidra till och dra nytta av bekämpningen av den gränsöverskridande kriminaliteten. Bara genom samarbete blir vi starka nog att knäcka den organiserade brottsligheten.

EU måste också bli starkare i kampen mot människohandel och trafficking. Därför vill Centerpartiet att resten av EU förbjuder sexköp, med inspiration från den svenska sexköpslagen. I en union av demokratier ska ingen människa vara en handelsvara. Arbetet mot trafficking och sexköp som sker online måste också växlas upp. Kvinnor och barn tvingas dagligen utföra sexuella handlingar på nätet som sedan sprids världen över med ett obeskrivligt lidande som följd. Detta måste få ett slut.

Centerpartiet har varit drivande för att EU ska ansluta sig till konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen. Konventionens syfte är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor och våld i hemmet. Den har satt en ny och hög internationell standard på området. EU måste leva upp till konventionens mål och skärpa arbetet mot sexhandel, trafficking och alla typer av våld mot kvinnor.

Centerpartiet vill:

- att EU ska lägga mer resurser på att stoppa den gränsöverskridande brottsligheten.
- att EU:s tullunion reformeras för att stärka tullens arbete i hela Europa.
- att Sverige går med i den europeiska åklagarmyndigheten Eppo.
- skärpa arbetet mot sexhandel, trafficking och alla typer av våld mot kvinnor.

Din rätt till integritet

Nya verktyg införs runt om i Europa i jakten på kriminella nätverk i samhället och online. I kampen mot förbrytare riskerar den personliga integriteten att stå tillbaka när allt kraftfullare verktyg för massövervakning, ansiktsgenkänning och databehandling införs. Det är en utveckling som vi ser med oro på.

Centerpartiet anser att det krävs hårdare tag med fler verktyg och större resurser till rättsväsendet, men vi måste samtidigt fortsätta värna den personliga integriteten. Det finns därför åtgärder som vi säger nej till, både på nationell nivå och på EU-nivå.

Ett exempel på det är lagförslaget Chat Control. Ett annat är delningen av hälsodata i en EU-gemensam hälsoplattform. Rätten till privatliv och privat kommunikation

måste stärkas i Sverige och hela Europa. Centerpartiet kommer alltid kämpa emot dåligt utformade förslag som inte respekterar din integritet.

De senaste åren har det visat sig att myndigheter i flera EU-länder har använt digitala spionprogram mot journalister, politiker, diplomater, jurister, företrädare för näringslivet och andra i politiska syften. Sådana metoder undergräver och kränker våra grundläggande fri- och rättigheter samtidigt som de banar väg för missbruk och övergrepp från stater. Centerpartiet anser därför att sådana metoder inte bör vara tillåtna inom EU. Dessutom ska det göras grundliga utredningar av misstänkt missbruk och hjälp måste erbjudas till personer som har utsatts för otillåten övervakning. Vi vill också se ett EU-gemensamt tekniskt centrum för att hjälpa till att avslöja olaglig övervakning och samordning med tredjeländer som USA.

Producenter av vissa spionprogram som exporterar till tredjeländer etablerar sig i EU för att få legitimitet, samtidigt som de säljer spionprogram till diktaturer. Sådan export till förtryckarregimer eller icke-statliga aktörer sker i strid med EU:s exportregler, och måste stoppas. EU ska aldrig hjälpa diktaturer att övervaka och förfölja sina egna medborgare, eller som i vissa fall, övervaka EU-medborgare med spionprogram som exporterats via EU.

Centerpartiet vill:

- värna den personliga integriteten genom att säga nej till Chat Control och liknande tilltag.
- införa ett förbud mot användning av digitala spionprogram i politiska syften inom EU.
- se ett EU-gemensamt tekniskt centrum för att hjälpa till att avslöja olaglig övervakning och öka samordningen med tredjeländer som exempelvis USA.
- säkerställa att EU:s exportregler följs så att EU aldrig bidrar till att hjälpa diktaturer att övervaka och förfölja sina egna medborgare.

Stärk EU:s demokratilås

Varje medlemsstat måste förtjäna sitt medlemskap i EU varje dag. Därför vill Centerpartiet villkora fortsatt medlemskap med att ett land över tid kontinuerligt uppfyller alla kriterier som krävs för inträde i EU. Medlemsländer ska inte kunna överge de demokratiska principerna efter att de gått med i unionen.

De senaste åren har det blivit smärtsamt tydligt att EU har otillräckliga verktyg att ta till när medlemsländer medvetet undergräver rättsstatens principer. Det gäller särskilt Ungern, som har nedmonterat viktiga demokratiska institutioner och förtrycker delar av sin befolkning. Centerpartiet var en stark röst för införandet av demokratilåset på EU:s budget. Med demokratilås menas den mekanism som gör det möjligt att strypa EU-stöd till länder som inte respekterar rättsstatens principer. Det är bra att mekanismen också har omsatts i praktik, men fortfarande lyckas

länderna i fråga komma runt demokratiåset genom att lägga in veton i andra sakfrågor.

Centerpartiet vill att demokratiåset utvecklas för att kunna användas med anledning av brott mot fler kriterier än vad som är möjligt idag. Det ska inte gå att sitta säkert och åtnjuta ett EU-medlemskap medan man förtrycker sin befolkning eller stoppar EU-stöd i egen ficka. Vi vill göra det enklare att kunna begränsa länders beslutsrätt i ministerrådet när de återkommande underminerar demokrati och rättsstat. På sikt vill vi göra det möjligt för en kvalificerad majoritet att, som en sista utväg, kunna initiera ett utslutningsförfarande av ett medlemsland om ovanstående steg inte lett till förbättring.

Centerpartiet vill:

- dra in EU-finansiering i större utsträckning till medlemsländer som överger de demokratiska principerna.
- göra det enklare att kunna begränsa länders beslutsrätt i ministerrådet när de återkommande underminerar demokrati och rättsstat.
- på sikt göra det möjligt för en kvalificerad majoritet att, som en sista utväg, initiera ett utslutningsförfarande av medlemsländer som inte uppfyller EU:s krav på demokrati.

Ett starkt EU i världen

För att försvara EU:s grundläggande demokratiska värden krävs starka säkerhets- och rättspolitiska verktyg. Centerpartiet vill att EU blir bättre på att använda våra goda krafter och starka demokratiska ordning som en hävstång globalt. I en omvärld där flera länder blir allt mer aggressiva ekonomiskt, såväl som militärt och säkerhetspolitiskt, behöver EU växla upp sin geopolitiska roll för att kunna dra nytta av att vara världens enda union av demokratier.

Centerpartiet vill ha ett stärkt EU i världen, och det kräver ett ökat utrikespolitiskt och säkerhetspolitiskt samarbete. I en tid när USA:s roll som ledare av den fria världen inte längre kan tas för given är EU:s säkerhetspolitiska samarbete av stor vikt, som komplement till NATO. EU måste snabbt kunna sätta in sanktioner mot länder som bryter mot mänskliga rättigheter – även om det ibland påverkar oss direkt. Frihet måste få kosta. När det kommer till våra grundläggande värderingar ska vi inte ge Ungerns Viktor Orbán möjligheten att utpressa resten av EU för egen vinning. För att vara en trovärdig spelare globalt, krävs det att EU kan ta beslut om dessa frågor utan att hot om veto hänger i luften under varje toppmöte.

Det behövs ett EU med starkare säkerhetspolitiskt samarbete, med skydd för kritisk infrastruktur, ett stärkt cyberförsvar och ett utvecklat försvarssamarbete tillsammans med NATO.

Frihandels roll som geopolitiskt verktyg ska inte underskattas. Genom att upprätta fler och mer omfattande frihandelsavtal mellan EU och resten av den fria världen stärker vi EU:s och demokratis ställning i världen. Samtidigt gör vi oss mindre

beroende av handelsflöden från nyckfulla diktaturer. Dessutom är handel och effektivt medel för att bidra till utveckling i fattiga länder. Även bistånd är ett viktigt verktyg för att lyfta människor ur fattigdom och främja demokrati och mänskliga rättigheter. Den akuta humanitära hjälpen i form av vatten och mat i krisituationer är nödvändig, men än viktigare är att satsa på långsiktighet för att skapa ett hållbart och demokratiskt samhälle. Centerpartiet vill att EU använder sin roll som en stor global aktör inom bistånd och humanitärt arbete fullt ut. Vi vill säkerställa att EU:s bistånd stödjer aktörer som respekterar mänskliga rättigheter och syftar till att undanröja orsakerna till att människor drivs på flykt. Detta samtidigt som vi arbetar för en hållbar migration för de människor som av olika skäl väljer att komma till EU. Vi vill dessutom att EU:s biståndspolitik fokuserar mer på långsiktiga insatser för att skapa hållbara jobb, klimatanpassning och förnybar energi samt demokrati och rättsstatens principer. Den samlade biståndspolitiken bör främja frihandel och ett ökat ekonomiskt utbyte mellan EU och samarbetsländerna.

Centerpartiet vill:

- att EU växlar upp sin geopolitiska roll för att kunna agera starkare mot allt aggressivare länder, som Kina och Ryssland, genom sanktioner och handelsrestriktioner.
- se ett ökat utrikespolitiskt och säkerhetspolitiskt samarbete inom EU.
- att EU använder sin roll som stor global aktör inom bistånd fullt ut särskilt vad gäller demokrati och rättsstatens principer i partnerländerna.

Ukrainas sak är vår

Frihet är inte – och har aldrig varit – gratis. Det har Rysslands anfallskrig mot Ukraina åter gjort oss plågsamt medvetna om. Despoten Putins hänsynslösa krigföring är den yttersta konsekvensen av en fallen demokrati. Vad som sker när auktoritära krafter tar makten, tystar och bakbinder sitt eget folk med propaganda och våld. Likgiltig inför människors död och lidande. En historia vi lovade oss själva aldrig skulle få upprepas i Europa.

I två år har världen med förskräckelse sett lidandet och övergreppen mot den ukrainska civilbefolkningen. Rapporter om nya krigsförbrytelser och massgravar har blivit vardag. Men samtidigt, i det becksvarta mörkret, finns små spår av hopp. Hoppet om mänskligheten. Världen har med förundran bevittnat Ukrainas tappra motståndskamp. Män och kvinnor som kämpar med livet som insats, inte bara för sin frihet och rätt till sitt land, utan också för hela Europas fred och trygghet. Människor världen över har slutit upp bakom det ukrainska folket. Enat och resolut.

Samtidigt finns det krafter i Europa som börjar vackla i sitt stöd till Ukraina. För Centerpartiet är budskapet till det ukrainska folket självklart: vi sviker inte - ni är inte ensamma – vi är med er. Sverige och EU gemensamt ska fortsätta bistå Ukraina med humanitärt och militärt stöd. Hårda och kraftfulla sanktioner mot Putins oligarker. Ukrainas sak är vår. Vi ska försvara den europeiska säkerhetsordningen

och stå upp för varje lands rätt att själv bestämma över sin framtid, över sina egna vägval. Inget land ska tillåtas att skrämja och hota andra länder till lydnad.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina präglas av strafflöshet avseende brott begångna i samband med kriget. Förövare av krigsbrott måste ställas inför rätta. För Centerpartiet är det självklart att EU ska stödja de ukrainska myndigheterna och den internationella brottmålsdomstolen i insamlandet av bevis. Snabba åtgärder är av avgörande betydelse. Dessutom vill vi att det införs en särskild tribunal för aggressionsbrott mot Ukraina som begåtts av Rysslands och dess allierades politiska ledare och militära befälhavare.

Kriget i Ukraina har snabbat på EU:s utfasning av fossila bränslen, eftersom en stor del av den fossila energin EU använt kommit från Ryssland. Det krävs stora satsningar för att skala upp all fossilfri energiproduktion, utan att byta EU:s beroende av Ryssland mot ett beroende av Kina. I och med den snabba avvecklingen av importen av rysk energi, har hela det europeiska energisystemet fått problem med såväl tillgång som överföringskapacitet. Det europeiska elnätet behöver vara bättre ihopkopplat, och vi vill se en dubblerad budget till EU:s energisamarbete TEN-E (Trans-European Networks for Energy) för att möjliggöra den utbyggnaden. Dessutom vill vi att Ukraina fullt ut inkluderas i EU:s energiunion.

Centerpartiet vill:

- att Sverige, och EU gemensamt, ytterligare förstärker det humanitära och militära stödet till Ukraina.
- att Ukraina, så snart som det är möjligt, blir medlem i EU.
- införa en särskild internationell tribunal för aggressionsbrott mot Ukraina.

Ett växande EU

I dagens nya geopolitiska verklighet har EU:s förmåga att vara en stabiliserande och demokratiserande kraft i vårt närområde blivit viktigare än någonsin. Det är allt tydligare att länder som Ryssland och Kina inte längre håller på att demokratiseras, utan har utvecklats till helt andra system som konkurrerar om inflytande med EU och västvärlden.

Ett viktigt steg för EU att bemöta den här utvecklingen är genom förhandlingar med de länder som idag är kandidater till att bli medlemmar i EU, inte minst Ukraina. Centerpartiet ser positivt på en utvidgning av EU. Ukraina hör hemma i EU. Det är viktigt att dessa länder känner att dörren till EU står öppen och att de får hjälp och stöd att uppfylla kraven för ett EU-medlemskap. Annars är risken stor att Ryssland och Kina ser sin chans att kliva in.

Samtidigt är det helt avgörande att kandidatländerna uppfyller kraven för ett EU-medlemskap. Det handlar bland annat om kravet på en stabil demokrati och en fungerande rättsstat. Ett antal säkerhetsklausuler för rättsstat, demokrati och den inre marknaden bör också tillämpas. Detta för att säkerställa att stegen i

anslutningsprocessen inte avslutas när ett nytt land blir medlem, utan att landets utveckling inom dessa områden fortsätter att bevakas.

Ett EU som växer till att inkludera fler länder österut är en investering i fred och säkerhet, inte bara för de nya medlemmarna, utan för hela unionen. Det gäller inte minst Sverige, på grund av vår geografiska närhet till Ryssland. Tillsammans är vi starka.

Centerpartiet vill:

- att EU på sikt ska utvidgas till att inkludera fler länder, förutsatt att dessa uppfyller kraven för EU-medlemskap.
- att säkerhetsklausuler för rättsstat, demokrati och den inre marknaden tillämpas för nya medlemmar, så att stegen i anslutningsprocessen inte avslutas när ett nytt land blir medlem.

Ett EU som tar gemensamt ansvar för människor på flykt

Mer än 110 miljoner människor befinner sig på flykt runt om i världen, fler än någonsin förr. Just nu pågår dessutom ett krig i vårt närområde, i Ukraina. Centerpartiet anser att vi i Sverige måste ta vår del av ansvaret och hjälpa människor på flykt. Det innebär att vi tillsammans med övriga EU-länder kommer överens om en migrationspolitik som bygger på ett gemensamt ansvar där alla medlemsländer tar sin del av ansvaret.

Den som flytt från krig och förtryck och söker asyl inom unionen måste få en rättssäker prövning. Idag kan en asylsökande få olika beslut beroende på vilket land hen söker asyl i. Anledningen är att medlemsländerna ibland gör olika bedömningar av säkerhetsläget i konfliktdrabbade länder. Det är varken rimligt eller rättssäkert och skapar en större risk att den asylsökande väljer att söka sig vidare till ett annat land efter eventuellt avslag. Därför bör man se över om det går att vidta ytterligare åtgärder på EU-nivå för att harmonisera bedömningarna. I detta arbete har EU:s asylbyrå en viktig roll.

Tryggheten inom EU bör även gälla människor som vill flytta till unionen, i sökandet efter skydd eller ett bättre liv. Få politikområden är så gränsöverskridande som migration, och det kräver gemensamma lösningar och europeisk solidaritet. Ingen människa ska behöva dö på Medelhavet. Kvotflyktssystemet är ett viktigt och ordnat system för att ge de människor på flykt som är allra mest utsatta rätt till skydd i Sverige och andra EU-länder – utan att tvinga människor på farliga vägar. Tyvärr är antalet människor i behov av skydd betydligt större än EU-ländernas nuvarande mottagande. I år uppskattar UNHCR att ungefär två miljoner människor har ett särskilt stort behov av att få skydd i ett säkert land. Samtidigt har EU bara åtagit sig att ta emot 16 000 personer. Vi vill därför att det på EU-nivå tas fram en strategi för att uppmuntra och stärka incitamenten för medlemsländerna att ta emot fler kvotflyktingar. Här behöver även Sverige återigen kliva fram och ta ett större ansvar.

EU behöver intensifiera arbetet med att fler ska komma till Europa på säkra vägar och inte behöva riskera sitt liv på Medelhavet. Därför vill vi att EU tar fram en strategi för sök- och räddningsinsatser på Medelhavet med utgångspunkt i att människor i första hand ska kunna få skydd genom säkra och lagliga vägar.

Kontrollen av EU:s yttre gräns måste upprätthållas. Den europeiska gräns- och kustbevakningsmyndigheten Frontex är en viktig del i detta arbete. Samtidigt är det självklart att Frontex, som en EU-myndighet, ska respektera internationell rätt. Allt annat är oacceptabelt. Det finns därför anledning att fortsätta granska myndighetens arbete och vidta åtgärder för att säkerställa att arbetet utförs på ett korrekt sätt. Genom att anställa mänskliga rättighetsobservatörer har Frontex tagit ett viktigt steg i rätt riktning, men myndigheten behöver utveckla detta arbetssätt så att det genomsyrar hela verksamheten.

En annan viktig laglig väg in i EU är arbetskraftsinvandringen. En EU-gemensam talangpool för att matcha arbetskraft utanför EU med personalbehövande företag i EU är ett verktyg att motverka kompetensbrist och skapa möjlighet för fler att på ett ordnat sätt flytta till EU.

Centerpartiet vill:

- att EU:s asylbyrå får i uppdrag att se över hur medlemsländernas bedömning av säkerhetsläget i konfliktdrabbade länder ska bli mer likvärdig för att säkerställa att asylsökande får samma asylbeslut oavsett i vilket land hen söker asyl.
- att det tas fram en EU-gemensam strategi för att uppmuntra och stärka incitamenten för medlemsländerna att ta emot fler kvotflyktingar.
- att EU tar fram en strategi för sök- och räddningsinsatser på Medelhavet med utgångspunkt i att människor i första hand ska kunna få skydd genom säkra och lagliga vägar.

Kraften i den inre marknaden

EU:s inre marknad gör att alla EU-medborgare kan studera, bo, handla, arbeta och pensionera sig i vilket EU-land som helst. Oavsett om du har dina rötter i Pajala eller i Paris. Genom att ta bort tekniska, rättsliga och byråkratiska hinder ser EU också till att medborgarna och företagen fritt kan handla och göra affärer. Den inre marknaden och EU:s tullunion ger företag möjlighet att exportera varor och tjänster inom hela EU utan att hindras av tullar, avgifter eller olika nationella krav. Det gör att ett företag kan producera en vara för hela EU i stället för att producera olika sorters varor som behöver anpassas till olika regler i respektive medlemsland.

Centerpartiet anser den inre marknaden och den fria rörligheten är några av EU:s viktigaste styrkor. Men mycket mer kan göras. Bland annat vill Centerpartiet förenkla de europeiska reglerna för arbetskraftsinvandring både inom EU och från tredje land och göra det enkelt för företag att hitta den kompetens de behöver. Det finns enorm potential i att öppna tjänstemarknaden och energimarknaden och skapa en verklig europeisk digital marknad. Det ska vara enkelt att resa klimatsmart i och mellan EU:s medlemsländer. Slutenheter och nationella statliga monopol som gynnas nationellt får inte hindra fri konkurrens och framväxt av smarta lösningar som gynnar alla.

Regelförenklingar och avbyråkratisering är långt starkare konkurrenshöjande verktyg än direkta stöd till europeiska företag. EU måste bli bättre på att lagstifta där det verkligen behövs, våga ta bort gammal lagstiftning och bli bättre på att se till helheten. EU ska bli den region i världen där nya spännande idéer får odlas, gro och växa, och inte bli begrävda av en massa krav på rapportering. Det är i de små och medelstora företagen som de allra flesta nya arbetstillfällena skapas.

EU gör svensk arbetsmarknad starkare

Den inre marknaden är världens största och mest integrerade ekonomiska samarbete. Tillgången till EU:s inre marknad är otroligt viktig för ett förhållandevis litet och exportberoendeland som Sverige. Merparten av vår handel sker inom den inre marknaden. Uppskattningar visar att Sverige varje år tjänar 300 miljarder kronor tack vare tillgången till EU:s inre marknad. Det är nästan sju gånger så mycket som den svenska medlemsavgiften. Antal arbetstillfällen på den svenska arbetsmarknaden är ett annat mått på utrikeshandelns betydelse. Svenskt Näringsliv uppskattar att ca 800 000 svenska jobb är direkt eller indirekt relaterade till vår handel med EU:s inre marknad.

Sverige har ett välfungerande system på arbetsmarknaden som vi vill värna. Vi anser att beslut som berör arbetsmarknad och sociala skyddsnät fattas bäst av varje medlemsland. Parlamentet har tidigare lagt fram förslag om att införa en europeisk a-kassa, tvingande minimilöner och en arbetsmarknadsmyndighet. Det är åtgärder som skulle kunna sätta den svenska modellen ur spel. För oss är det därför självklart att säga nej till sådana åtgärder.

Samtidigt är kompetensbristen i Sverige och EU ett stort hot mot en effektiv omställning. Centerpartiet vill främja rörligheten och värna människors rättigheter på EU:s arbetsmarknad, och dessutom förbättra de europeiska reglerna för

arbetskraftsinvandring. I princip hela EU:s arbetsmarknad är i stort behov matchning mellan företag och kompetens. Dessutom behövs arbetskraftsinvandring för att vi ska säkra EU:s konkurrenskraft globalt. Även i Sverige letar företag med ljus och lykta efter rätt kompetens. Bättre möjlighet för människor att komma hit och bidra till svenskt näringslivs välstånd går hand i hand med den gröna omställningen, både här och i hela EU.

Centerpartiet anser att EU bör fortsätta med den öppna ekonomiska politik som gjort den inre marknaden så framgångsrik. EU har redan tecknat flera frihandelsavtal med länder utanför EU och har därmed underlättat handeln även med dem. Avtalen är utformade för att ge bättre handelsmöjligheter och få bort handelshinder. Vi vill att EU:s ekonomiska kraft som världens största marknad även fortsatt ska användas för att förhandla frihandelsavtal som respekterar mänskliga rättigheter, klimatet och samtidigt river handelshinder och stärker europeiska företag i världen.

Den globala trenden går dessvärre snarare mot fler subventioner än att riva handelsbarriärer, och detta måste EU förhålla sig till. Det är bra att statliga budgetar världen över just nu styrs om för att bidra till den gröna omställningen, men risken för en kapprustning av statsstöd är överhängande. EU kommer aldrig klara att slå Kina eller USA när det kommer till storlek på statsstöd.

Centerpartiet vill därför se en koalition av de mest utvecklade industriländerna i världen, inklusive USA, för att sätta gemensamma krav på standarder som ska gälla för företag som tar del av statsstöd som riktar sig mot konsumentens sida. Det kan exempelvis handla om standarder för utsläpp, arbetsrättsliga regler, inte minst gentemot tvångsarbete.

Centerpartiet vill:

- göra det enklare att flytta mellan och jobba i olika EU-länder.
- förenkla de europeiska reglerna för arbetskraftsinvandring och göra det enkelt för företag att hitta den kompetens de behöver.
- att EU:s ekonomiska kraft som världens största marknad ska användas för att förhandla frihandelsavtal.
- att EU tillsammans med de mest utvecklade industriländerna i världen sätter gemensamma krav på standarder som ska gälla för företag som tar del av statsstöd som riktar sig mot konsumentens sida.

Ett starkt ekonomiskt samarbete

EU:s ekonomiska samarbete består av flera delar, däribland den inre marknaden, sammanhållningspolitiken, den ekonomiska och monetära unionen (EMU) och bankunionen. Sverige är en fullvärdig medlem i den inre marknaden, men är inte medlem i bankunionen. Vad gäller EMU ingår Sverige liksom alla EU:s medlemmar, men vi deltar inte fullt ut eftersom Sverige inte infört euron som valuta.

Vi är positivt inställda till ett svenskt medlemskap i EU:s bankunion. Syftet med bankunionen är att säkerställa att banker tar måttliga risker och att banker på obestånd kan hanteras under ordnade former med minsta möjliga kostnader för skattebetalarna. Vi anser att bankunionen fungerar väl och tycker att det vore viktigt och värdefullt för Sverige att kunna vara med och påverka från insidan.

Centerpartiet har historiskt varit negativa till en anslutning till EU:s gemensamma valutasamarbete. Det är nu mer än 20 år sedan svenska folket fick rösta om euron. Det är inte säkert att de argument som då gällde för och emot ett svenskt euomedlemskap fortfarande gäller idag. Därför anser Centerpartiet att det är dags att tillsätta en utredning som ska reda ut för- och nackdelarna med en svensk euroanslutning.

Centerpartiet vill:

- att Sverige går med i EU:s bankunion.
- utreda för- och nackdelarna med en svensk euroanslutning.
- se ökad styrning av EU:s sammanhållningspolitik för tillväxt och utveckling som stärker hela landet.

Minskad regelbörda för ett bättre företagsklimat

Den gröna omställningen är avgörande för att svenska och europeiska företag, liksom den europeiska ekonomin, ska ligga i framkant globalt. Centerpartiet vill se ett ökat fokus på regelförenklningar för näringslivet och snabba tillståndprocesser för näringar som behöver ställa om. Endast ett bättre företagsklimat ger långsiktig konkurrenskraft för de europeiska företag som behövs för att EU ska klara klimatomställningen. Om EU:s företagsklimat kan möjliggöra den gröna omställningen på hemmaplan ökar potentialen för dessa företag att exportera sina tjänster och produkter utanför EU, vilket gynnar såväl EU som klimatet.

Centerpartiet vill att EU-kommissionen ska bli bättre på att säkerställa att ny lagstiftning inte bidrar till onödigt hög regelbörda för små och medelstora företag. Dessutom vill vi att EU-kommissionen ser över den totala regelbördan. Det ska vara lätt att göra rätt. Existerande regelverk måste utformas för att de ska vara så enkla som möjligt att följa.

För att EU ska klara de höga ambitioner som den gröna omställningen kräver, är det avgörande att skapa bästa möjliga förutsättningar för näringslivet att ställa om utan att bli beroende av länder som Ryssland och Kina för de råvaror som krävs. Här är EU:s strategi för kritiska råvaror ett bra första steg, men EU behöver också se över beroendet av import från enskilda länder i ett bredare perspektiv. Lösningen är inte att EU ska bli självförsörjande på alla kritiska råmaterial, utan att importbehovet från Kina och Ryssland styrs om till andra länder. Handelsberoende av enskilda länder bekämpas bäst med mer handel. Centerpartiet vill se fler strategiska partnerskap mellan EU och andra exporterande råvaruländer, liksom de man

förhandlat med Kanada och Argentina, och mer nyligen med Zambia och Kongo. Överenskommelserna syftar till att flytta fram handelspositionerna och möjliggöra för alla parter investera i en säker, hållbar och motståndskraftig värdekedja för råmaterial.

Centerpartiet vill:

- se ett ökat fokus på regelförenklingar för näringslivet och snabba tillståndsprocesser för näringar som behöver ställa om.
- att EU-kommissionen arbetar mer aktivt för att säkerställa att ny lagstiftning inte bidrar till onödigt hög regelbörda för små och medelstora företag.
- att existerande regelverk utformas så att de är så enkla som möjligt att följa.
- att EU sluter fler strategiska partnerskap med andra exporterande råvaruländer, för att göra unionen mindre beroende av enskilda länder som Kina och Ryssland.

En kunskapsunion i framkant

Sveriges och EU:s förmåga att konkurrera internationellt är beroende av att det finns högkompetent och skicklig arbetskraft. Därför är forskar- och studentutbyten mellan universiteten inom EU och från andra länder viktigt, både för att ta fram ny kunskap i stora gemensamma forskningsprogram och för att hämta hem kompetens när upptäckter görs i andra delar av världen. Där är Horisont Europa, EU:s ramprogram för forskning och innovation, av stor vikt. Programmet syftar till att stärka EU:s vetenskapliga och tekniska grund samt främja EU:s innovationskapacitet, konkurrenskraft och jobbskapande. Centerpartiet vill att EU satsar mer på forskning- och innovationssamarbeten.

Ett särskilt viktigt område är artificiell intelligens, AI, där vi de senaste åren sett stora tekniska genombrott i hantering av bland annat bild, text och ljud. AI har visat sig extremt användbart på ett stort antal områden. Det handlar om allt från mer effektiv programmering till beslutsstöd till läkare. Experter i hela världen är överens: världen befinner sig i början av en ny teknisk revolution. För att hänga med måste företag i Europa ha tillgång till den senaste tekniken. Idag är det ett litet antal företag i USA som är överlägset vassast och exporterar sina produkter över hela världen. Vi anser att EU måste ge sig in i matchen.

Hittills har EU fokuserat på reglering av AI. Nästa år kommer världens första större regelverk för AI att sjösättas. Men EU måste också ta initiativ till att grundläggande AI-teknik byggs upp av företag i Europa, för att skapa den grund som behövs för att utveckla nödvändig spetskompetens. Det kräver samarbete mellan universitet och näringsliv. Här är politikens roll att vara en möjliggörare.

Samtidigt som vinsterna med AI är så många att de är svåra att överblicka, finns också risker, exempelvis att tekniken används av illasinnade aktörer i onda syften. Även de mer existentiella frågeställningarna om att AI kan bli ett framtida hot om den inte hanteras rätt, måste EU våga ta tag i. Kunskapen om hur AI kan

överensstämma med mänskliga grundvärderingar (AI alignment) måste bli bättre. EU:s AI-lagstiftning är ett bra första steg till att reglera AI men tyvärr redan otillräckligt som verktyg att hantera de svåra frågorna som den oerhört snabba utvecklingen medför. EU måste hitta former för att snabbfotat, flexibelt och stabilt få forskningen att frodas, men också se till att eventuella avarter hanteras. EU kan inte vara ledande i reglering om unionen inte också är ledande i innovation och ingenjörskonst.

Centerpartiet vill:

- att EU satsar mer på forskning- och innovationssamarbeten.
- att EU ser till att det finns toppkompetens för grundläggande AI inom Europa.
- att EU satsar på forskning om hur AI och mänskligheten kan gå hand i hand.

Med frihet och integritet i fokus

EU bildades för fred och frihet. I tider av demokratisk tillbakagång världen över måste unionen ta täten i försvaret av dessa värden. Det hot mot våra europeiska värderingar om demokrati och frihet, som vi ser genom Rysslands invasion av Ukraina, har vi inte sett sedan andra världskriget. Den stora konflikten idag handlar inte bara om landområden, utan om intressesfärer och geopolitisk makt. För Centerpartiet är det självklart att Europa alltid ska vara friast i världen.

Ett mer jämlikt och jämställt EU

Alla ska ha rätt att bestämma över sin egen kropp. Kvinnors möjlighet till fria och säkra aborter är en fråga om mänskliga rättigheter. Precis som vi vill att rätten för reproduktiv hälsa ska skrivas in i Sveriges grundlag, vill vi också se till att kvinnor i hela EU får samma mänskliga rättigheter som kvinnor i Sverige. Därför vill Centerpartiet att aborträtten ska skrivas in i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna så att alla EU-länder garanterar rätten till laglig och säker abort.

Barn utgör en särskilt utsatt grupp när det gäller risk för våld eller andra kränkningar. I Sverige är det sedan länge självklart att det inte är okej för föräldrar att slå sina barn. Så är inte fallet i hela EU. Barnaga har ingen plats i vårt moderna samhälle. Därför vill Centerpartiet att EU inför ett förbud mot barnaga i hela unionen.

Centerpartiet vill att EU ska värna alla människors olikheter och rätt att vara sig själva. Ett område där EU har lång väg kvar att gå är lika rättigheter för personer med funktionsvariationer. Alla EU-länder behöver bli bättre på att implementera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som EU som helhet har ratificerat. Det är särskilt viktigt att EU motverkar den tvångssterilisering av personer med funktionsnedsättningar som fortfarande pågår i hela 13 EU-länder. EU:s mål om fri rörlighet ska gälla alla, även människor med funktionsvariationer, genom att ställa högre krav på tillgänglighet för alla och säkra möjligheten att ta med sig rättigheter utanför sitt medlemslands gränser.

Hat och våldsbrott mot HBTQI-personer i Europa ökar, och 2022 var det värsta på ett decennium enligt den europeiska organisationen för HBTQI-rättigheter (ILGA). Rätten att ingå äktenskap och rätten att bilda familj ska garanteras alla i hela EU. Det är hög tid att EU ställer sig bakom samkönades lika rätt till äktenskap och allas rätt att bilda familj i alla medlemsländer. Centerpartiet vill att EU intensifierar arbetet med att stärka HBTQI-personers rättigheter. Centerpartiet vill se ett EU-förbud för omvändelseförsök, som fortfarande är lagligt i flera EU-länder. Det är också dags att EU garanterar alla barns rätt till sina föräldrar. Idag förlorar ett barn med två mammor eller två pappor den ena av sina föräldrar om familjen flyttar från Sverige till exempelvis Bulgarien, Lettland, Tjeckien eller Polen. Barn till samkönade par har råkat ut för absurda situationer, där de helt enkelt blivit statslösa eftersom medlemsstater vägrat utfärda födelsebevis och identitetshandlingar till dem. Ett föräldraskap som erkänts i ett EU-land ska vara giltigt i alla EU-länder.

Utöver övergreppen i Ukraina har världen under det senaste halvåret sett en mycket oroande ökning av antisemitism. Men antisemitism är inget nytt problem, utan har

djupa rötter i Sverige och Europa. Och den kommer från alla håll. De hot och det hat som judar i Sverige upplever är fruktansvärt och oacceptabelt. Främlingsfientlighet och rasism har ingen plats i vårt samhälle. Antisemitismen ska motverkas på alla sätt. Centerpartiet kommer alltid att stå upp för medmänskligheten.

I rapport efter rapport gör sig rasismens fula tryne synligt i allt fler sammanhang och i fler medlemsstater. Dessa rapporter från EU:s egna myndighet för grundläggande mänskliga rättigheter manar inte till en känsla av stolthet. EU och Sverige kan bättre. Vi måste vända på utvecklingen och ta kampen mot rasismen vid köksbordet, i Europaparlamentets talarstol och online.

Centerpartiet vill:

- att aborträtten ska skrivas in i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.
- förbjuda barnaga i hela EU.
- att artikel 9 i EU:s stadga om grundläggande rättigheter kompletteras med en ny punkt som lyder: "Samma rättigheter ska gälla samkönade par".
- att EU intensifierar arbetet för att HBTQI-rättigheter ska erkännas i alla medlemsländer.
-
- se ett EU-förbud mot omvändelseförsök.
- säkerställa att föräldraskap som erkänts i ett EU-land ska vara giltigt i alla EU-länder.

Ett mer transparent EU

Centerpartiet står för decentralism. Vi anser att ett ökat samarbete kräver ett ansvarsfullt samarbete. Det innebär för oss tolerans för olikheter och lokala förutsättningar. Vi tycker därför att det är viktigt att nationellt självbestämmande respekteras och att utrymmet för lokal och regional anpassning ska göras stort.

Vi vill att regeringen tar ytterligare steg för att förankra och öka transparensen i Sverige kring beslut på EU-nivå, ett område där det idag finns ett demokratiskt underskott. Såväl riksdagen som civilsamhälle, näringsliv och andra remissinstanser bör få bättre möjligheter att yttra sig om EU-lagstiftning innan beslut. Centerpartiet anser också att Sverige bör lägga mer resurser på att sekondera svenskar till EU:s institutioner och Sveriges EU-representation i Bryssel samtidigt som ett riktat rekryteringsprogram införs, för att stärka det svenska EU-arbetet.

Transparensen i EU:s lagstiftningsprocesser behöver förbättras, framför allt i ministerrådet som, trots upprepad kritik från EU:s ombudsman, inte vill öppna för insyn genom att tillgängliggöra offentliga dokument. Det måste ändras.

Centerpartiet vill:

- att nationellt självbestämmande respekteras och att utrymmet för lokal och regional anpassning ska göras stort.
- att regeringen tar ytterligare steg för att förankra och öka transparensen i Sverige kring beslut på EU-nivå.
- att större resurser och mer engagemang läggs på att möjliggöra för svenska tjänstepersoner att ta plats i EU:s institutioner.
- förbättra transparensen i EU:s lagstiftningsprocesser.

Centerpartiet